

Žensko podjetništvo: Od enakosti k sodelovanju

Ljubljana, 6. marec 2025 - Podatki raziskave Global Entrepreneurship Monitor (GEM) kažejo, da se podjetniška aktivnost žensk v Sloveniji v zadnjih letih giblje pod evropskim povprečjem. O vzrokih nizke zastopanosti žensk v podjetništvu, priložnostih in izzivih ženskega podjetništva ter nujnosti povezovanja je tekla beseda na današnji okrogli mizi z naslovom **Od enakosti k sodelovanju**. Razprava je izčistila temeljno ugotovitev, da so za zmanjšanje razkoraka med spoloma v podjetništvu ključni ciljno usmerjeni ukrepi, kot so boljši dostopi do financiranja, mentorstvo, poslovne mreže ter krepitev digitalnih in finančnih veščin podjetnic; nenazadnje tudi možnosti usklajevanje družinskih in poklicnih obveznosti. Izjemen podjetniški potencial žensk lahko v celoti izkoristimo le z ustvarjanjem podpornega ekosistema.

Podjetniško-trgovska zbornica (PTZ) pri Gospodarski zbornici Slovenije (GZS) je leta 2022 na praznik dneva žena ustanovila **Sekcijo podjetnic** s ciljem, da širi glas podjetnic v prizadevanjih za spodbudnejše poslovno in družbeno okolje, ter spodbuja žensko in socialno podjetništvo. Pred letošnjim praznikom žena je PTZ povabila na okroglo mizo **Od enakosti k sodelovanju**, na kateri so sodelovale priznane poznavalke ženskega podjetništva in vodenja družb.

Mag. Brane Lotrič, predsednik Upravnega odbora PTZ, je v pozdravnem nagovoru pozdravil sodelovanje predstavnic ključnih asociacij žensk, ki so dejavne na različnih področjih. Zavzel se je za vzpostavljanje okolja in klime, ki bi omogočile, da se ženske uveljavijo kot podjetnice širšega formata.

»Vaše izkušnje, ideje in znanje so ključni gradniki prihodnosti, v kateri ne bo le enakosti, temveč resnično sodelovanje. Prav zato je izjemno pomembno, da se danes slišijo različni glasovi – tako tistih, ki so že uveljavljeni v poslovnem svetu, kot tudi tistih, ki si svojo pot še le utirajo;« je poudaril **izvršni direktor GZS Marko Djinović**.

Mag. Mojca Kunšek, predsednica Sekcija podjetnic pri PTZ, je naglasila, da je v Sloveniji na vsakih 10 podjetnikov le 5,5 podjetnic. Ta delež je pod evropskim povprečjem, kjer je na vsakih deset podjetnikov sedem podjetnic. »To razmerje odraža obstoj specifičnih ovir za ženske, tudi v podpornem okolju, kar potrjujejo tako podatki, kot tudi podjetniški poznavalci,« je še poudarila.

Mag. Matej Skočir, namestnik generalnega direktorja Direktorata za industrijo, podjetništvo in internacionalizacijo pri Ministrstvu za gospodarstvo, turizem in šport, je nanizal vrsto izzivov ženskega podjetništva in ukrepe, ki sta jih sprejela Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport in agencije Spirit s ciljem, da prispeva k zagotavljanju enakih možnosti stališč, pristopov in dostopov do financiranja. Na ministrstvu bodo izzive ženskega podjetništva naslavljali s konkretnimi ukrepi tudi v bodoče.

Na okrogli mizi Od enakosti k sodelovanju so sodelovale predstavnice večine ženskih združenj v državi: **mag. Mojca Kunšek, Podjetniško-trgovska zbornica, Sekcija podjetnic, Petra Juvančič, Združenje Manager, Mateja Malnar Štembal, ONA VE, Marta Turk, 500 podjetnic; Skupnost slovenskih podjetnic, Darinka Pavlič Kamien, FAM -, ter prof. dr. Karin Širec z Ekonomsko-poslovne fakultete Univerze v Mariboru.**

Iztočnica okrogle mize Od enakosti k sodelovanju so bili podatki mednarodne raziskave Globalni podjetniški monitor (GEM; Entrepreneurship Monitor, ki jih je na začetku pogovora predstavila **prof. dr. Karin Širec**. Od leta 2002 slovenski del raziskave izvaja Inštitut za podjetništvo in management malih podjetij na Ekonomsko-poslovni fakulteti Univerze v Mariboru. Izsledki raziskave GEM kažejo, da se podjetniška aktivnost žensk v Sloveniji v zadnjih letih giblje pod evropskim povprečjem (najbolj uspešna pri vključevanju žensk v podjetništvo- je Litva in Latvija). Razmerje med podjetnicami in podjetniki pri zgodnji podjetniški aktivnosti (TEA) je v Sloveniji 0,55, kar pomeni, da na vsakih 10 podjetnikov deluje le približno 5 podjetnic. Ta razkorak med spoloma je pri ustaljenih podjetjih še večji, kar kaže na to, da ženske podjetniške aktivnosti pogosteje opustijo v zgodnjih fazah.

Ženske vstopajo v podjetništvo predvsem zato, ker si želijo sprememb. Ženske so bistveno bolj prisotne v najnižjih dohodkovne ravni, imajo manjša podjetja, kar 60 % slovenskih podjetnic ima podjetja brez zaposlenih, manj so izvozno usmerjene kot moški.

Raziskava GEM kaže, da so slovenske podjetnice v primerjavi z moškimi manj samozavestne glede svojih podjetniških veščin, hkrati pa pogosteje poročajo o strahu pred neuspehom. Kljub temu pa se v zadnjih letih povečuje delež podjetnic, ki svojo dejavnost razvijajo s poudarkom na inovativnosti in trajnostnih poslovnih modelih.

Darinka Pavlič Kamien, predsednica Društva poslovnih žensk FAM, je pojasnila, da v okviru društva ustvarjajo ženskam prijazno zavezniško okolje, ki jim pomaga pri premagovanju strahu pred neuspehom. V takih združenjih se močno izkazuje moč komunikacije, tudi pri vodenju ljudi. »Ženske bi morale same znižati svoje izjemno visoko postavljene standarde,« je naglasila in dodala, da družba še ni popolnoma ponotranjila tega, koliko lahko ženske prispevajo s svojim znanjem pa tudi drugimi vrednotami. »Ženske ne ravnatežimo, ampak ustvarjamo nov sistem, v katerem delujemo uspešno na obeh področjih, poslovnem in družinskem,« je dejala.

Marta Turk, predsednica Skupnosti slovenskih podjetnic, je še posebej naglasila pomen povezovanja in spodbujanja ženskega podjetništva. »Podporno okolje bi moralo namesto samozaposlitev spodbujati ustanavljanje podjetniških skupin. Že en sam projekt bi prispeval k ustvarjanju podjetij z novimi, dobrimi delovnimi mesti, in ženske bi lahko razvijale svoje ideje. Razdrobljenost, tudi pri spodbudah, ni rešitev!« je pozvala Marta Turk. Poudarila je še, da našim podjetnicam manjka tudi ustrezna

vzgoja že v rosnih letih, »malo 'šraufanja' bi bilo dobrodošlega že v vrtcu in osnovni šoli. Podporno okolje in močan glas potrebujejo tudi mala, ne le velika podjetja, čemur mora v svojih zavzemanjih slediti tudi GZS.

Mateja Malnar Štembal, predsednica Združenja ONA VE, je poudarila, da si prizadevajo za večjo slišnost žensk, tudi v medijih. Še vedno je 73 % glasov v medijih moških, le 23 % ženskih. Vzrok tiči tudi v premajhni samozavesti žensk, ne le v (pre)majhnem zanimanju medijev. »Temeljno vodilo mora biti, da ženske gradimo na znanju, kompetencah in povezovanju,« je poudarila. Mediji igrajo veliko vlogo pri uravnoteženosti obravnave moških in žensk v podjetništvu. Pomembno je, da izpostavljajo vzornice z različnih področij skozi zgodbe, video vsebine, animirane serije ..., da mladega človeka ne utirimo že v otroštvu.

Petra Juvančič, izvršna direktorica Združenja Manager, je povedala, da se dolgoletna prizadevanja združenja za enakopravnost žensk zrcalijo v njihovi večji zastopanosti. V združenju si prizadevajo spodbujati in promovirati uspehe ženskih podjetnic. Pri mlajših generacijah opažajo druge vrednote, veliko jim pomeni svoboda in neobremenjeno delo, zato potrebujemo prijazna delovna okolja in večjo raznolikost. Svet je do žensk v določenih situacijah še bolj krut in ženske se tudi zato ne želijo izpostavljati. Opozorila je še na pomen klime v Sloveniji, ki v splošnem ni najbolj naklonjena podjetništvu, kar odvrača tudi tuje investitorje. Zato je pomembno povezovanje, spodbujanje dialoga in da znamo tudi gospodarska združenja sodelovati oziroma poiskati najmanjši skupni imenovalec.

Mag. Mojca Kunšek, predsednica Sekcija podjetnic pri PTZ, je povzela razpravo na okrogli mizi in med ključnimi izzivi podjetnic izpostavila še omejen dostop do financiranja, manjše poslovne mreže in težje usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja. Pomembno priložnost predstavljajo digitalizacija in nove tehnologije, saj omogočajo nižje vstopne ovire, bolj fleksibilne poslovne modele in globalni dostop do trgov. Pri spodbujanju večjega vključevanja žensk v podjetništvo imajo pomembno vlogo tudi prilagodljive oblike dela ter usklajevanje družinskih in poklicnih obveznosti. Med ženskami pa je pomembno tudi zavedanje boljše samopodobe in sposobnosti.